

..

contactpersoon : B. Raeijmaekers
onderwerp : Rattenoverlast preventie en bestrijding

Roosendaal : 5 oktober 2023
bijlage : Communicatieplan
rattenbestrijding Roosendaal

Geachte leden van de raad,

Hierbij delen we met u het document Rattenoverlast preventie en bestrijding met daarbij het bijbehorende communicatieplan rattenbestrijding.

Te veel ratten geeft overlast. Daarom richt de gemeente Roosendaal zich op preventie. Want daarmee voorkomen we rattenoverlast. Werkt preventie niet? Dan pas stappen we over tot bestrijding. In de bijlage meer over hoe we dit als gemeente gezamenlijk met onze partners aanpakken.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Roosendaal,
namens dezen,

K. Koenraad
Wethouder

RATTEN- OVERLAST

PREVENTIE EN BESTRIJDING

INLEIDING

Waar de mens is, is de rat. Dat geldt ook voor gemeente Roosendaal. Maar te veel ratten geeft overlast. Daarom richt de gemeente Roosendaal zich op preventie. Want daarmee voorkomen we rattenoverlast. Werkt preventie niet? Dan pas stappen we over tot bestrijding.

INLEIDING

RATTENOVERLAST: PREVENTIE EN BESTRIJDING

INFORMATIE/ KERNBOODSCHAP

PREVENTIE IS BETER DAN BESTRIJDEN

Het belangrijkste bij het bestrijden van ratten is preventie. Dit doen we door ervoor te zorgen dat ratten geen fijne omgeving hebben om te leven. Gemeente Roosendaal zet op twee verschillende manieren in op preventie:

1. Preventie in het algemeen:

We verstrekken informatie (online en offline) over wat inwoners en ondernemers zelf kunnen doen om rattenoverlast te voorkomen. Denk hierbij aan maatregelen zoals:

- a. Maak luchtgaten, spleten en keldertoegang dicht. Zorg nog wel voor voldoende ventilatie.
- b. Laat geen eten rondslingeren, hier komen de ratten op af.
- c. Voorkom los slingerend afval en afvalbergen rond je huis.
- d. Bewaar voedsel in afsluitbare bakken. Ook honden- en kattenvoer, en ook in je kelder, garage of schuur.
- e. Ruim fruit dat van de bomen valt op.
- f. Sluit dierenverblijven zoals kippenhokken af voor ratten met fijnmazig gaas. Daarmee voorkom je dat ratten daar komen snoepen.
- g. Voorkom dat je ratten aantrekt als je tuinvogels voert. Geef ze niet te veel, zodat ze het per keer op kunnen eten.
- h. Voorkom nestelmogelijkheden bij de opslag van openhaardhout of snoeiafval.

2. Preventie bij (beginnende) overlast:

Wanneer er een rattenprobleem wordt gemeld, wordt bovenstaande informatie verspreid richting de omwonenden. Daarnaast bezoekt Saver de betreffende woningen om te bekijken wat er nodig is. Dan worden er specifieke preventiemaatregelen besproken (maatwerk).

VERBOD OP HET VOEREN VAN DIEREN IN OPENBARE RUIMTE

In de nieuwe APV wordt een verbod op het voeren van dieren in openbare ruimte voorgesteld. Dit helpt extra voeding voor ratten in openbaar gebied te voorkomen. Daarnaast zijn brood- of etensresten ongezond voor vogels en andere dieren. Ze worden ervan te zwaar en eerder ziek. Brood- of etensresten blijven vaak ook achter in het water. Hierdoor komen algen en bacteriën in het water. Dit is slecht voor het water en worden dieren ziek.

RATTENOVERLAST BESTRIJDEN

Wanneer preventie niet werkt, stappen we over op bestrijding. De bestrijding van ongedierte in gemeente Roosendaal wordt uitgevoerd in Saver, in opdracht van de gemeente. Dit geldt ook voor ratten.

GECERTIFICEERDE RATTENBESTRIJDING

Voor ratten- en muizenbestrijding werken wij volgens de Integrated Pest Management-richtlijnen, (IPM) (zie bijlage). Saver is gecertificeerd volgens de meest recente versie van het IPM. De plaagdierbestrijders zijn opgeleid en gecertificeerd volgens deze normering.

De IPM-regels zijn er om te voorkomen dat ongedierte resistent wordt voor chemische bestrijdingsmiddelen. Saver doorloopt altijd hetzelfde onderstaande stappenplan als wij ingeschakeld worden om ongedierte te bestrijden.

De rattenbestrijders van Saver gaan altijd samen met een flora en fauna expert van gemeente Roosendaal naar de locatie. Deze medewerker van de gemeente houdt de omgeving in de gaten, beantwoordt vragen van eventuele voorbijgangers en haalt de doodgeschoten ratten op. Uiteraard wordt er alleen geschoten wanneer dit veilig is. Dit gebeurt veelal in het buitengebied en in grote groenzones binnen de bebouwde kom (zoals parken en groenstroken). En niet in drukbevolkte gebieden.

AANPAK

Bij de bestrijding van ratten worden er altijd een aantal stappen doorgelopen.

1. Introductiegesprek:

Tijdens het introductiegesprek voert men o.a. een risico-inventarisatie uit op de locatie waar de rat is aangetroffen. Daarbij wordt o.a. gekeken of het inderdaad een rat betreft of mogelijk een ander soort ongedierte (b.v. een muis). Daarbij worden volgende stappen gevolgd.

- a. **Determineren:** opsporen van de bron (doormiddel van warmtebeeldcamera's), ontnemen van entree/schuilgelegenheid, ontnemen van voedsel, wijzigen van temperatuur en opsporen van andere (bouwtechnische) gebreken;
- b. **Inventariseren:** sporen (afdrukken van pootjes sleepsporen), uitwerpselen, aangetaste materialen, hopen en mogelijke toegangsroutes.

2. Plan van aanpak:

Hierin wordt de strategie bepaald. Allereerst wordt er met praktische oplossingen en weringsmaatregelen geprobeerd de rat te weren. Deze zijn onder te verdelen in:

- a. Bouwkundige maatregelen;
- b. Hygiënische maatregelen;
- c. Fysische maatregelen;
- d. Verminderen van risico's;
- e. Overige maatregelen zoals hout en pallets droog houden en beplanting kort houden.

Het plan van aanpak wordt besproken met evt. betrokken inwoners. Zij ontvangen hierover voorlichting en geven hier akkoord op.

In het plan van aanpak worden ook de mogelijkheden tot bestrijding opgenomen. Deze worden echter niet direct ingezet (zie stap 3).

3. Vervolgafpraak:

Een week na de uitvoering van de weringsmaatregelen komt de rattenbestrijding terug op locatie. Dit is een controlebezoek om te onderzoeken of de rat is gevangen in de val en de weringsmaatregelen hebben geholpen. Mocht dit niet het geval zijn, gaat men over op de verdere bestrijding van de rat.

4. Registreren, bespreken en evalueren:

Uitgebrachte adviezen t.a.v. wering en de uitgevoerde bestrijding te kunnen beoordelen, is controle na enige tijd noodzakelijk. Het tijdstip voor een controlebezoek is mede afhankelijk van de duur van de werking van de toegepaste biocide (bijv. anticoagulantia tegen knaagdieren moeten een aantal achtereenvolgende dagen in voldoende mate aanwezig zijn). Tijdens het controlebezoek worden de bevindingen van de bestrijding besproken en wordt de gehele bestrijding geëvalueerd en worden eventuele extra maatregelen uitgevoerd.

VORMEN VAN RATTENBESTRIJDING

Voorheen werd er voor de rattenbestrijding gebruik gemaakt van gif. Maar dat bracht risico's met zich mee. Zoals bijvoorbeeld doorvergiftiging. Als een dode rat wordt opgegeten door bijvoorbeeld een kat of een roofdier, dan kan deze ook vergiftigd raken en zelfs doodgaan. Mede hierom is het sinds 2023 verboden om rattengif te gebruiken.

Gemeente Roosendaal is daarom op zoek gegaan naar een alternatief op het gebied van rattenbestrijding. Er werd al gebruik gemaakt van een andere methoden zoals klemmen en vanginstallaties. Dit werkt echter niet optimaal, doordat volwassen ratten te intelligent zijn voor dit soort bestrijding.

In een aantal gemeenten in Zuid-Holland werd al langere tijd geschoten op ratten. We hebben toen bij deze gemeenten informatie opgevraagd. Hoe effectief is dit en hoe wordt dit ervaren? Deze gemeenten staan positief ten opzichte van deze manier van bestrijding. Dit omdat het goede resultaten gaf én omdat dit een humanere manier is van rattenbestrijding. Hierbij wordt de rat namelijk één keer geraakt en sterft dan direct.

Om te zien of deze manier van rattenbestrijding ook werkt in gemeente Roosendaal, hebben we dit op een aantal locaties geprobeerd. Hiervoor hebben we een zelfstandige rattenbestrijding ingehuurd die hiervoor gecertificeerd is. Dit bleek effectief én zo humaan mogelijk. Daarom hebben we Saver, de vaste rattenbestrijder van gemeente Roosendaal, de opdracht gegeven rattenbestrijding in de gemeente Roosendaal op deze manier aan te pakken. Sinds september 2023 zijn zij hiervoor gecertificeerd en bestrijden zij ratten op verschillende locaties door middel van schieten met een perslucht geweer.

COMMUNICATIE

De uitvoering van rattenbestrijding ligt dus bij Saver. Communicatie hierover wordt ook door Saver verzorgd. Op deze manier is voor inwoners direct duidelijk bij wie zij terecht kunnen voor meldingen, vragen en opmerkingen. Hoe zij dit aanpakken, leest u in de bijlage 'Communicatieplan Rattenbestrijding Roosendaal'.

Gemeente Roosendaal ondersteunt deze communicatie, bijvoorbeeld door het delen van deze communicatie via haar kanalen. Ook kunnen inwoners via een melding maken van rattenoverlast via roosendaal.nl. Deze melding wordt vervolgens opgepakt door Saver.

BIJLAGEN

'Communicatieplan Rattenbestrijding Roosendaal'

Communicatieplan Rattenbestrijding Roosendaal

saver

Inleiding

Rattenbestrijding Roosendaal

Binnen Saver wordt binnenkort een nieuwe dienstverlening aangeboden. Deze dienstverlening valt onder de ongediertebestrijding en bestaat uit het schieten van ratten. Een aantal vragen moeten door de communicatie weg worden genomen en inwoners moeten worden gemotiveerd tot en geïnformeerd over rattenbestrijding.

In dit plan is de doelgroep opgenomen. Daarnaast zijn de diverse communicatiekanalen met bijbehorende berichtgevingen uitgewerkt.

Inhoud communicatieplan

Het doel	1
Wat moet de doelgroep weten?	1
Wat moet de doelgroep vinden?	1
Wat moet de doelgroep gaan doen?	1
De doelgroep	2
Gewenste doelgroep	2
De doelgroep online	2
De communicatiestrategie	4
De boodschap	4
Offline materialen: locaties	4
Online uitingen: platforms	4
Planning	4

Het doel

Wat moet de doelgroep weten?

Binnen Saver wordt binnenkort een nieuwe dienstverlening aangeboden. Deze dienstverlening valt onder de ongediertebestrijding en bestaat uit het schieten van ratten. Een aantal vragen moeten door de communicatie weg worden genomen:

- Waar komen ratten het meeste voor?
- Hoe herken je de aanwezigheid van ratten?
- Wat kan je zelf doen om de bruine rat te weren?
- Wat zijn de voordelen van het schieten van ratten ten opzichte van andere bestrijdingsmiddelen?

Wat moet de doelgroep vinden?

Er moet begrip zijn voor het schieten van ratten naar aanleiding van de genoemde voordelen voor mens en dier. Het schieten van ratten klinkt dieronvriendelijk, maar het is juist vriendelijker dan het gebruik van bijvoorbeeld vergif en vallen. Daarnaast is het doelgerichter met minder overlast voor andere dieren.

Wat moet de doelgroep gaan doen?

De doelgroep moet zelf gedrag aanpassen om de ratten te weren, zodat er geen bestrijding nodig is. Daarnaast moet de doelgroep weten wat ze moeten doen wanneer er overlast van ratten is en daarnaar handelen. Dit bestaat uit het inschakelen van Saver voor het bestrijden van de ratten.

De doelgroep

Om inzicht te krijgen welke communicatiemiddelen we kunnen inzetten om de doelgroep te bereiken, is er gekeken naar de demografische segmentatie in combinatie met de geografische constructie van de gemeente en de gewenste doelgroep voor deze campagne.

Gewenste doelgroep

De doelgroep die wij willen bereiken zijn de personen die een melding (zouden moeten) maken van rattenoverlast. Dit zijn de (jong) volwassenen en ouderen die een eigen woning hebben en (groter) risico hebben op rattenoverlast.

Wanneer is er een groter risico op rattenoverlast?

Volgens onze ongediertebestrijders komen de bruine ratten vooral voor:

- bij laagbouw (door de aanwezigheid van tuinen)
- in de oude binnenstad (door de aanwezigheid van oude rioleringen en putten)
- aan de waterkant
- bij nieuwbouw (doordat het leefgebied van de rat verstoord wordt)
- in het buitengebied bij boerderijen (door de aanwezigheid van voer)
- bij een vervuilde omgeving van de woning (etensresten, tuinafval)

Bruine ratten leven in groepen tot ruim 200 dieren. Er moet dus ook rekening gehouden worden met dichtbebouwde gebieden waar 1 populatie ratten in meerdere huishoudens kan leven.¹

Vanaf welke leeftijd woont een persoon gemiddeld op zichzelf?

Volgens het CBR zijn personen gemiddeld 24 jaar wanneer ze op zichzelf gaan wonen. De campagne zal zich daarom richten op personen die 24 jaar of ouder zijn. Personen jonger dan 24 jaar worden in het plan niet meegenomen, maar zijn een onbewuste, gewenste doelgroep.

Waar in Roosendaal bevindt zich de gewenste doelgroep?

Door de diverse factoren waardoor het risico op rattenoverlast vergroot wordt, is het gebied dat de doelgroep beslaat zeer groot. Er moet daarom rekening gehouden worden met een totaal communicatiegebied. Hiervoor zullen er diverse communicatiemiddelen ingezet moeten worden om de gehele doelgroep te bereiken.

De doelgroep online

Volgens onderzoek van Newcom is Facebook minder populair geworden bij de jongvolwassenen.⁴ Zij vinden dat Facebook hen te weinig oplevert en te veel tijd kost. Zij zijn meer actief op Instagram en TikTok.

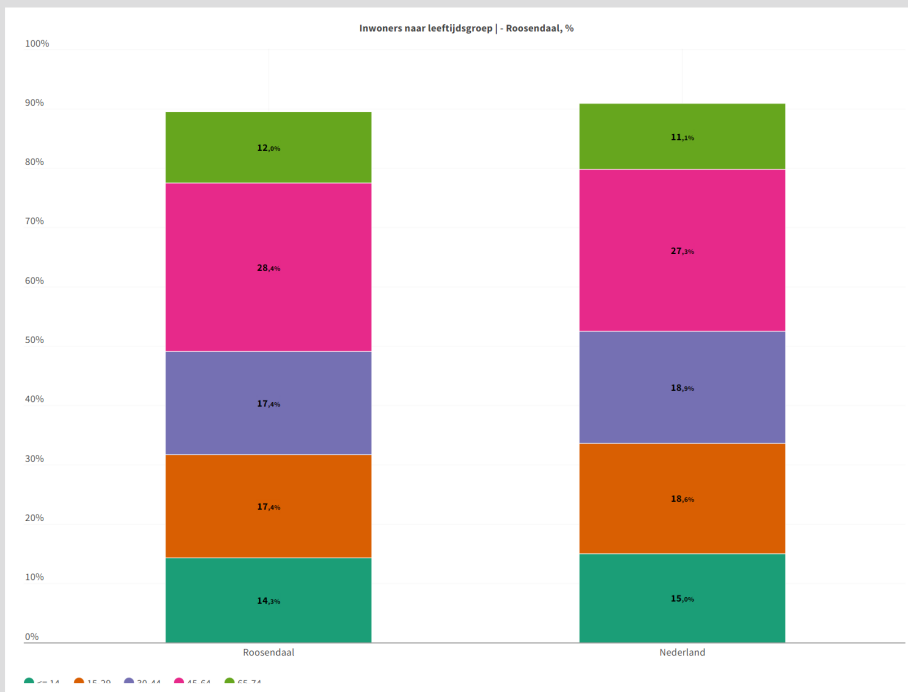
Ook komt naar voren dat ouderen boven de 65 jaar steeds meer sociale media gebruiken. 4 op de 5 ouderen is op minimaal 1 platform actief. Ze spenderen gemiddeld 107 minuten per dag op gemiddeld 2,8 platformen. De kanalen waar ze het meest actief zijn WhatsApp en Facebook. Dit maakt dat Facebook een interessant advertentie kanaal is om dit deel van de doelgroep te bereiken.

1) Bruine rat. (z.d.). De Zoogdierverseniging. <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten>

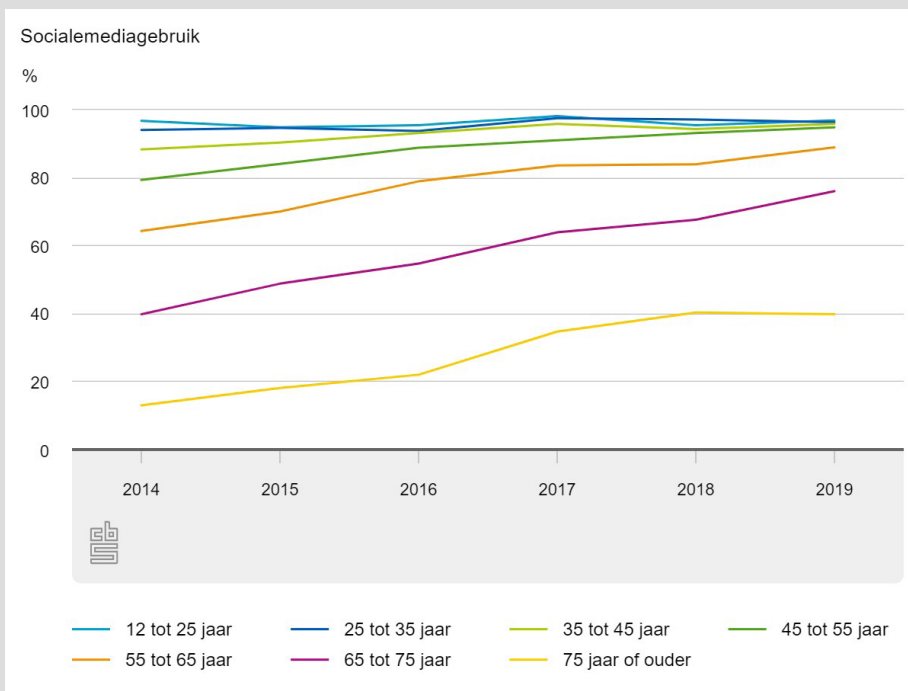
2) Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.). Uit huis gaan. <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/levensloop/uit-huis-gaan>

3) Roosendaal in cijfers. (z.d.). <https://rsd.incijfers.nl/dashboard/kerncijfers>

4) Hoekstra, H., Van der Veer, N., & Jonker, T. (2023). Nationale Sociale Media onderzoek 2023.

Side note: Roosendaal telt 77.533 inwoners in april 2023. De gemiddelde leeftijd is 44,1 jaar in 2022.³ De bevolking bestaat grotendeels uit de leeftijdsgroep 45-64 en de jongere volwassenen van 15-44.

Gevestigde inwoners in de gemeente naar leeftijd

Roosendaal

Nederland

0% 20% 40% 60% 80% 100%

● 0-19 ● 20-64 ● 65+

De communicatiestrategie

De combinatie van offline materialen met online uitingen verhoogt de geloofwaardigheid én het bereik van de doelgroep.

De boodschap

Het schieten van ratten klinkt dieronvriendelijk, maar het is humaner dan vallen of vergif. Bij het juist schieten heeft het dier geen pijn. Daarnaast is er ook meer controle: de karkassen kunnen direct geruimd worden, wat ervoor zorgt dat er geen ander ongedierte op af komt. Bovendien kan bij vallen en vergif geen onderscheid gemaakt worden in dieren, alle dieren worden eraan blootgesteld, bij schieten kan dit wel.

Het schieten van ratten brengt een aantal voordelen met zich mee, maar is niet zomaar toegestaan. De bestrijders bij Saver hebben een speciale cursus gevolgd en daaruit een ontheffing en certificaat verkregen.

Offline materialen: locaties

Offline middelen zullen verspreid worden in buurthuizen, wijkcentra en bibliotheken. Hiervoor is gekozen, omdat ratten in populaties leven en zich verspreiden over een wijk. Het is belangrijk dat alle inwoners van een wijk of buurt meewerken om de ratten te bestrijden.

Buurthuis Keijenberg	Bij Bosshardt	Gemeentehuis
Buurtcentrum Kalsdonk	Huis aan de Westrand	Bibliotheek Tolberg
Wijkcentrum 't Dijksteeke	Fatimahuis	Bibliotheek Centrum
Wijkhuis de Wieken	De Nieuwenbergh	Bibliotheek Vannu
Stichting Tolberg	St. Burgerhout Bruist	

Online uitingen: platforms

Kijkend naar de doelgroep en het gebruik van sociale media per leeftijdsgroep, moet er gebruik gemaakt worden van meerdere kanalen.

Om de (jong)volwassenen aan te spreken, in de leeftijdsgroep 30 - 44, wordt er gebruik gemaakt van Instagram. De leeftijdsgroepen 45-64 en 65+ worden bereikt door middel van Facebook.

Uit onderzoek blijkt dat Tiktok ook veelvuldig gebruikt wordt door de doelgroepen met de leeftijden 30-44 jaar en 45-64 jaar. Er is niet voor dit platform gekozen, omdat de bescherming van privacygevoelige gegevens binnen deze applicatie te laag is.

Om een groot publiek te bereiken zal er gebruik gemaakt worden van de Sociale Media kanalen van zowel de Gemeente Roosendaal als Saver. Hierbij zullen er 2 versies gemaakt worden waarbij de uitingen voor Gemeente Roosendaal gericht is op de inwoners van Roosendaal, en de uitingen op de Saver accounts een algemenere boodschap zullen uitstralen.

Planning

Door de combinatie van online en offline producten, is het van belang om voorafgaand aan het project een duidelijke planning te hebben. Op deze manier kan ook gecontroleerd worden of de gehele doelgroep bereikt wordt.

REACH

Week 1 Maandag

Week 1 Woensdag

Week 1 Vrijdag

ENGAGE

Week 2 Maandag

Week 2 Woensdag

ACTIVATE

Week 2 Vrijdag

NURTURE

Vanaf week 4

Informereren:
Waarom moeten ratten bestreden worden?
foto + tekst

Informereren:
Hoe herken je de aanwezigheid van een rat?
foto + tekst

Informereren:
Waarom kiest Saver voor ratten schieten?
foto + tekst

Betrekken:
Kijkje achter de schermen bij ratten schieten.
video + tekst

Betrekken:
Wat kan je zelf doen om de ratten te weren?
foto + tekst

Activeren:
Neem contact op met Saver bij rattenoverlast.
foto + tekst

Onderhouden:
Peilen en terugkoppeling

Interactief
"Stel een vraag" in story

Interactief
"Quiz" in story

Interactief
"Stel een vraag" in story

Interactief
"Peiling" in story

Advertentie
Last van ratten? Neem contact op.

Informereren:
Waarom moeten ratten bestreden worden?
foto + tekst

Informereren:
Hoe herken je de aanwezigheid van een rat?
foto + tekst

Informereren:
Waarom kiest Saver voor ratten schieten?
foto + tekst

Betrekken:
Kijkje achter de schermen bij ratten schieten.
video + tekst

Betrekken:
Wat kan je zelf doen om de ratten te weren?
foto + tekst

Activeren:
Neem contact op met Saver bij rattenoverlast.
foto + tekst

Onderhouden:
Peilen en terugkoppeling

Interactief
"Stel een vraag" in story

Interactief
"Quiz" in story

Interactief
"Stel een vraag" in story

Interactief
"Peiling" in story

Advertentie
Last van ratten? Neem contact op.

Informereren:
Waarom moeten ratten bestreden worden?

Informereren:
Hoe herken je de aanwezigheid van een rat?

Informereren:
Waarom kiest Saver voor ratten schieten?

Betrekken:
Kijkje achter de schermen bij ratten schieten.

Betrekken:
Wat kan je zelf doen om de ratten te weren?

Activeren:
Neem contact op met Saver bij rattenoverlast.

Onderhouden:
Peilen en terugkoppeling

nieuwsbericht

Informereren:
Waarom moeten ratten bestreden worden?

Informereren:
Hoe herken je de aanwezigheid van een rat?

Informereren:
Waarom kiest Saver voor ratten schieten?

Activeren:
Neem contact op met Saver bij rattenoverlast.

A2 posters + A5 flyers

saver